

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak üreticilerin mağduriyetlerinin önlenmesi için yasal düzenlemeler de dahil olmak üzere alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Emir Haluk Ayhan
Denizli Mv.

Emir Haluk Ayhan
Denizli Mv.

İsmail Fakı Aksoy
İstanbul Mv.

İsmail Fakı Aksoy
Balıkesir

Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Osman. mv.
Ruhi Ersoy
Ali

Kadir Kocadenir
Bursa Mv.

Mehmet Erdoğan
Mugla Mv.

Atilla Kaya
İstanbul

Mehmet KARAKAYA
Adana Mv.

Emrah Yalçın
Bursa Mv.

Deniz Değbayrak
ATILIN Mv.
Deniz Değbayrak

Mehmet Günel
Antalya

Saffet Sancaklı
Ali

Ahmet S. Yurdakul
Antalya Mv.

Mehmet N. Akdoğan
HATAY Mv.

Muhsin Akdoğan
İstanbul Mv.

Zihni Ağba
Sakarya Mv.

Saffet Sancaklı
Ank.

Zehra Topcu
Ankara Mv.

GEREKÇE: Çok özel bir bitki olan zeytin bazı teknolojik işlemler sonrasında zeytinyağı, sofralık zeytin, pirina, pirina yağı ve sabun olarak tüketime sunulmaktadır. Bu çok yönlü değerlendirme, doğal olarak zeytinin sorunlarını da çeşitlendirmekte ve teknolojik işleme aşamalarıyla oluşan her sektör bu sorunlardan farklı etkilenmektedir.

Dane zeytin üretiminde dördüncü sırada olan Türkiye; sofralık zeytin üretimi ve ihracatında ikinci, zeytin ağacı varlığı, zeytinyağı üretimi ve ihracatında ise 4'üncü sıradadır. Yüksek girdi maliyetleri ve yetersiz destekler zeytin üreticilerimizi zarar ettirirken dış rekabette sorunlara neden olmaktadır. Zeytinyağı üretiminin, tüketiminin ve ticaretinin en yaygın olduğu Avrupa Birliği'nde üreticiye kilo başına ortalama 2,3 Avro destek verilmektedir. Türkiye'de zeytine destek verilmezken zeytinyağına kilo başına 70 kuruş destek verilmektedir. Zeytinlerini yağhanelere veren küçük çiftçiler zeytinyağı prim desteğinden yararlanamamaktadır. Kayıt sistemi yaygın olmadığı için 150.000 tonluk zeytinyağının yaklaşık 50.000 tonluk bölümü prim desteğinden yararlanmaktadır. Zeytinin kayıt içine alınması, sağlıklı ve güvenilir koşullarda tüketiciye sunulması için zeytinyağında olduğu gibi sofralık zeytine prim desteği verilmeli ya da Avrupa Birliği'ndeki gibi alan bazlı desteklenmelidir.

Zeytin üretimiyle ilgili rekolte tahmininde bulunan kurumlar arasındaki çok ciddi farklar zeytincilik politikasında tereddütler oluşmaktadır. Zeytin ve zeytinyağı üreten çiftçiler ile zeytin ticareti yapan firmalar, sektörle ilgili birlikler, kooperatifler, araştırma enstitüleri, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları birlikte ve koordineli bir şekilde çalışmamaktadır. Suriye'den Türkiye'ye giren onbinlerce ton kaçak zeytinyağı piyasayı olumsuz etkilemektedir.

Gübreleme, ilaçlama, sulama, budama, toprak işleme gibi yanlış uygulamalar, hasatta yapılan yanlışlıklar nedeniyle verim ve kalite düşüklüğü yaşanmaktadır. Zeytin sineği ile etkin mücadele yapılamaması zeytinin verimini ve kalitesini olumsuz etkilemektedir. Sofralık zeytini uygun teknik ve hijyenik koşullarda işleyen işletmelerin kapasitelerinin yetersizliği ve merdiven altı işletmeler iç ve dış pazarda Türk zeytinini imajını olumsuz etkilemektedir. Ayrıca

Türkiye'deki zeytin ağaçlarının büyük bölümünün yaşlı olması toplama maliyetlerini artırmaktadır. Dünya damak tadına uygun yeni çeşitlerin geliştirilmesi ve zeytin gen kaynaklarının korunmasına yönelik çalışmalara yeterince kaynak ayrılmamaktadır. Zeytinyağı elde etme işlemleri sırasında yapılan hatalar verim ve kalite kayıplarına neden olmaktadır. Zeytinyağının depolanmasında büyük önem taşımaya rağmen lisanslı depoculuk yaygınlaştırılmamıştır.

Ülkemizde 500 bin aile zeytin ve zeytinyağı üretiminde çalışmaktadır. Yılda ortalama 72 bin ton sofralık zeytin, 20 bin ton zeytinyağı ihraç edilmektedir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yaptığı kontroller sonucunda bazı büyük firmaların ürettikleri zeytinyağına tağşiş (bir şeyin için başka bir madde karıştırma, katıştırma) yaptıkları anlaşılmıştır. Bu firmaların tağşiş yapmaları uluslararası arenada Türk zeytininin imajını bozmakta ve zeytinyağı ihracatımızı olumsuz etkilemektedir.

Zeytin üretiminde dünya ikincisi olmayı hedefleyen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı; 03.04.2012 tarihinde çıkardığı "Zeytinciliğin Islahı, Yabanilerinin Aşılattırılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile zeytin alanlarını madencilğe ve enerji yatırımlarına açarak zeytinciliğinin sonunu getirecek bir düzenlemeye imza atmıştır. Bu yönetmelik Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 2013/157 sayılı kararıyla durdurulmuştur. 2002 yılından bu yana benzer değişiklikler içeren 6 düzenleme yargı tarafından iptal edilmişken zeytinlikleri ranta açmayı kafasına koyan AKP zeytinliklerin ranta açılmasına yönelik Kanun Tasarısını 16.06.2014 tarihinde TBMM'ye sevk etmiştir.

Zeytin ve zeytinyağı sektöründe ülkemiz üretimden tüketime kadar acil ve ağır sorunlarla karşı karşıya bulunduğundan, konunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulacak bir Meclis Araştırma Komisyonu tarafından bütün boyutlarıyla incelenmeli ve gereken tedbirler alınmalıdır.